

Saksbehandler: Rune Langsø Johansen

Deres ref.:
Vår ref.: 2007/4322

Vår dato: 23.07.2007
Arkivnr: 730

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Høringsuttalelse - forslag til utvidelse av pasientombudsordningen

Det vises til Helse- og omsorgsdepartementets brev av 23.04.07.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Helsetilsynet i Nord-Trøndelag slutter seg til forslaget om å utvide dagens pasientombudsordning til også å omfatte kommunens helsetjenester etter kommunehelsetjenesteloven og sosiale tjenester etter sosialtjenestelovens kapittel 4.

Vi foreslår også at ombudsordningen bør utvides til å omfatte økonomisk sosialhjelp etter sosialtjenestelovens kapittel 5.

Erfaringer fra klagesaksbehandling og tilsynsvirksomhet viser at brukernes behov ofte er sammensatte og forutsetter god samhandling mellom spesialisthelsetjenesten, kommunehelsetjenesten og kommunens sosiale tjenester. Våre erfaringer viser også at det å sikre en slik samhandling mellom de ulike tjenesteområdene ofte er en utfordring. Det er på denne bakgrunn hensiktsmessig og naturlig at pasientombudets virkeområde utvides til å omfatte hele tjenestekjeden.

Pasientombudets oppgaver består i dag i å være pasientens talerør overfor spesialisthelsetjenesten, å arbeide for pasientens interesser og rettssikkerhet, og å bidra til å heve kvaliteten på tjenestene. Etter vår vurdering er ikke behovet for et ombud med tilsvarende oppgaver overfor kommunehelsetjenesten og sosialtjenesten mindre. Betydningen av å se tjenestene i sammenheng i et brukerperspektiv tilsier at oppgavene bør tillegges en ombudsordning og ikke fragmenteres ved at det opprettes flere ombudsordninger. Hensynet til å sikre en ordning som oppleves som tilgjengelig og oversiktlig for brukeren tilsier også at man bør unngå at brukeren må forholde seg til ulike ombudsordninger.

Det foreslås at miljørettet helsevern etter kommunehelsetjenesteloven kap. 4a ikke skal omfattes av ombudsordningen. Vi slutter oss til dette forslaget og til begrunnelsen for dette.

Det foreslås også at ombudsordningen ikke skal omfatte økonomisk stønad etter sosialtjenestelovens kapittel 5.

Etter vår oppfatning er behovet for et ombud som kan ivareta brukerne av økonomisk sosialhjelp tilstede i minst like stor grad som for helsetjenester og sosiale tjenester av ikke-økonomisk karakter. Brukernes rettssikkerhet på dette området ivaretas i dag gjennom en adgang til å påklage enkeltvedtak, mens det i motsetning til hva som er tilfelle for helse- og sosiale tjenester, ikke er etablert noen form for tilsynsordning på dette området. Vi mener at

en ombudsordning også her vil bidra til å styrke brukernes rettssikkerhet og at en slik ordning også vil fange opp forhold mellom bruker og tjenesteyter som normalt ikke er gjenstand for vurdering gjennom ordinær behandling av klage på enkeltvedtak.

Økonomisk stønad er en hjelpe-/tjenestetype av en annen karakter enn helsetjenester og tjenester etter sosialtjenesteloven kapittel 4. Det kan derfor reises spørsmål ved om det er hensiktsmessig å knytte en ombudsfunksjon på dette området til den foreslåtte helse- og sosialombudsordningen. Etter vår oppfatning vil det imidlertid være klare fordeler knyttet til å basere også en slik ombudsfunksjon på en allerede etablert ordning som likevel foreslås utvidet. Det vises også til at det enkelte steder i landet allerede er etablert ombudsordninger som også omfatter saker etter sosialtjenestelovens kapittel 5.

Vi har forståelse for ønsket om å vurdere spørsmålet om et ombud knyttet til økonomisk sosialhjelp i sammenheng med en framtidig, helhetlig gjennomgang av rettssikkerhetsordninger for brukerne av NAV-kontorene. Vi kan imidlertid ikke se at dette i seg selv er til hinder for at man allerede nå kan etablere en ombudsordning på området. Det vises i denne sammenheng til det faktum at mange lokale NAV-kontor vil inneholde et spekter av tjenester ut over det minimum som er forutsatt i Arbeids- og velferdsforvaltningsloven, og at disse tjenestene i utgangspunktet vil omfattes av ulike rettssikkerhetsordninger. Å utvide dagens ombudsordning til også å omfatte økonomiske sosialtjenester nå, vil etter vår oppfatning ikke være til hinder for en senere samlet gjennomgang av rettssikkerhetsordningene innenfor NAV-kontorenes oppgaveportefølje.

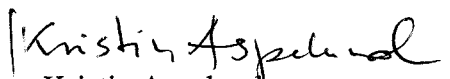
Slik vi ser det er behovet for en ombudsordning som også favner økonomisk sosialhjelp så vidt stort at vi vil tilrå at man allerede nå etablerer en ombudsordning og at denne inngår som en del av den foreslåtte helse- og sosialombudsordningen.

NAV-reformen skal forutsetningsvis føre til at man vil få færre personer som vil være avhengige av økonomisk sosialhjelp som hovedinntektskilde over lengre perioder, og en eventuell implementering av nytt kapittel 5A i sosialtjenesteloven skal også føre til at færre personer enn i dag vil være avhengig av økonomisk sosialhjelp etter lovens kapittel 5 over lengre tid. Selv om man får færre langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp vil behovet for en ombudsordning etter vår oppfatning fortsatt være til stede. I denne sammenheng bør det også vurderes om et eventuelt nytt kapittel 5A i sosialtjenesteloven bør inngå i ombudsordningen.

For øvrig slutter vi oss til forslaget om endring av ombudets navn og begrunnelsen for dette.

Med hilsen

Oddbjørn Nordset
assisterende fylkesmann
e.f.

Kristin Aspelund
fung. fylkeslege

Saksbehandlers telefon: 74 16 80 72